WASHINGTON DC

І чужому научайтеся,
Й свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ТРАВНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 12, 1959 No. 90. РІК LXVI.

В КВІТНІ ЗНАЧНО ЗМЕНШИЛОСЯ ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ

ЧИСЛО ЗАТРУДНЕНИХ ПОВАЖНО ЗБІЛЬШИЛОСЯ; ДОБРІ ВИГЛЯДИ НА РІСТ ЕКОНОМІКИ

Вашингтон. — Секретар торгівлі адмірал Луїс Л. Странс повідомив, що число затруднених в місяці квітні поважно збільшилося, а число безробітних значно зменшилося. Він сказав, що згідно з його інформаціями ці збільшення і зменшення будуть більші, ніж нормально бувають в тому місяці. Число безробітних в квітні ц. р. виносило коло 3,800,000, це значить, що воно було на один мільйон менше як в лютому цього року, і на півмільйона менше в порівнянні з березнем ц. р. Для порівняння треба пригадати, що в квітні 1958 року число безробітних виносило 5,100,000, але в квітні 1957 року—2,700,000. Странс не подав докладних чисел про те, в яких промислах число затруднених збільшилося, тільки сказав, що стан затруднених покращав не тільки в рільництві, що є нормальним на весні, але і в деяких промислах та в будівництві. — Одночасно місто-голова Дорадчого Комітету в справах економічної політики Дональд Д. Дейвід, який є і містоголовою Фундації Форда, ствердив, що заіснували прихильні умови для розвитку економіки країни, яка „йде вперед поволі і помірковано кроком, але здоровим темпом" без жадних наглих скоків. — Представник автової індустрії Ернест Р. Бріч заявив, що цеї промисл сподівається збільшити продукцію в цьому році і гадає, що в цьому році вдасться продати коло 5,700,000 авт домашньої продукції, і коло 600,000 закордонних воз. На цих зборах В. Аллен Валліс говорив про план праці комісії, яка при кабінеті міністрів мала б дбати про стабільність цін. Головою цієї комісії є віце-президент Ричард М. Ніксон, а виконним її директором є п. Валліс із Шикагівського університету. Ця комісія має видавати документи про стан продукції і фінансово-валютних справ, та буде старатися припинити інфляцію валюти.

Помер заступник секретаря оборони Доналд А. Кворлс

Вашингтон. — 8-го травня несподівано помер під час сну 64-річний заступник секретаря оборони Доналд А. Кворлс, один із найвпливовіших урядовців у Пентагоні, якого згадувано між тими, які мали стати наступниками секретаря оборони Ніла МекЕлроя, що починав зрезигнувати цієї осені. Внаслідок смерти Кворлса МекЕлрой відклав свій виїзд на конференцію до Женеви на пізніше. В політичних колах передбачають, що внаслідок цієї смерти настануть великі зміни в департаменті оборони, якщо МекЕлрой не залишить пляну про резигнацію. Справу ускладнює ще й це, що нездужає на легені і голова Об'єднаних Штабів генерал Натан Ф. Тайнінг, який від 8-го травня перебуває на перевірці в шпиталі Волтера Ріда. Департамент оборони повідомляє, що посмертні досліди над Кворлсом виявили „коронарну склерозу", це значить звуження кровоносних судин серця, які внаслідок цього замикали приплив крови до сердечних м'язів. Похорон Кворлса відбудеться 12-го травня у Вашингтоні у протестантській крайовій катедрі, а після того відбудеться похорон на військовому цвинтарі в Арлінгтоні з військовими парадами. Там генерал Тайнінг командуватиме почесною сторожею, яка складатиметься з 27-ох офіцерів армії, флоти, летунств а, морської піхоти і прибережної сторожі.

Стан здоров'я Доллеса погіршав, він занедужав на запалення легень

Вашингтон. — Представник державного департаменту повідомив, що стан здоров'я колишнього державного секретаря Джана Фостера Доллеса погіршав, бо він захворів на легке запалення легень. Але представник шпиталю Волтера Ріда, в якому лікується Доллес на пістряка, заявив, що Доллесів організм з успіхом реагує на ті ліки (антибіотики), якими його лікують від запалення легень. Одночасно Доллес дістає ліки, які мають влегшувати йому болі, спричинювані пістряком. Після зажиття ліків температура Доллеса знову нормальна. Дорадник Президента в закордонних справах може ходити, але він волів їздити кріслом на колісцятах, бо це йому вигідніше. Його часто відвідують його наступник державний секретар Крістіян А. Гертер і президент Айзенгавер.

Померла Неоніля з Лопатинських Терлецька

Ню Йорк. — Вніч з п'ятниці 8 на суботу 9 травня ц. р. в домі свого зятя і доньки, д-ра Ярослава Восвідки і його дружини Христини, померла на удар серця в 69-му році життя пані Неоніля Терлецька, вдова по адвокаті у Львові д-рові Михайлі Терлецькому, донька пок. каноніка Дам'яна Лопатинського, довголітнього першого директора Виданичої Спілки „Діло" і одного з найвидатніших духовників Західної України. Кілька тижнів тому пані Неоніля Терлецька вернулась з Вашингтону від своєї другої доньки, д-р Татяни, заміжної за д-ром Омеляном Антоновичем, де перебула важку недугу серця. Цієї другої атаки серця Покійна не змогла перебороти, не зважаючи на негайну лікарську допомогу. Панахида відбудеться в понеділок 11-го ц. м. у похоронному заведенні Петра Яреми при вул. 7-ій, похорон відтіль же у вівторок о годині 9.30 ранку.

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ПРЕДМЕТОМ ДБАЙЛИВОГО РОЗГЛЯДУ НА КОНФЕРЕНЦІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ УГВР І „ПРОЛОГУ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Упродовж двох днів, суботи і неділі 9-го і 10-го травня, тут у приміщенні Українського Інституту Америки відбулася інтересна публічна конференція, — предметом якої був дбайливий розгляд найголовніших проблем зовнішньої української політики в різних її аспектах. Конференцію влаштувала Генеральний Секретаріят Української Головної Визвольної Ради (УГВР) та дослідно - видавниче об'єднання „Пролог" і в ній, крім 13 доповідачів, взяло участь в різних часах її тривання від 50 до 100 осіб, між ними, крім ряду відомих діячів, окрему увагу звертала група молодших дослідувачів українських проблем, головно випускників Колумбійського та інших американських університетів. Відкрив конференцію коротким словом генеральний секретар УГВР п. Микола Лебедь, стверджуючи ці цілі та зокрема підкреслюючи, що УГВР і „Пролог" започаткували цю конференцію, але в жадному разі їх не монополізують і чергова подібна конференція може відбутись з іншої ініціятиви. Він, як і опісля ін. керівники конференції звернули увагу, що думки і твердження доповідачів є виключно їх власними і їх не можна вважати офіційним становищем організаторів конференції, що опісля потвердили і дискусія над доповідями, в якій дискутанти оспорювали правильність концепцій доповідачів, що вважаються їхніми однодумцями.

Доповіді виголосили: Д-р Василь Маркус: „Досвід і традиції УНР в українській зовнішній політиці"; п. Микола Лебедь: „Зовнішня політична діяльність ОУН-УГВР"; д-р Ярослав З. Пеленський: „Проблема УРСР в українській зовнішній політиці"; д-р Мирослав Прокоп: „Україна й Росія"; д-р Іван Лисяк-Рудницький: „Україна й Польща"; проф. Лев Шанковський: „Україна і південно-східні сусіди"; мгр. Юліян Ревай: „Україна і південно-західні сусіди"; д-р Олег Федишин: „Україна і Німеччина в 1914-1918 рр."; ред. Роман Ільницький: „Україна і Німеччина в 1939-1945 рр."; д-р Роман Олесницький: „Україна і післявоєнні пляни ЗДА"; проф. Кость Кононенко: „Питання майбутніх взаємин Східньої Европи"; д-р Любомир Ортинський: „Актуальні питання української зовнішньої політики і інформації". На закінчення конференції д-р М. Прокоп подав ще загальні підсумки і характеристику доповідей і дебат та їх результати. Всі доповіді були дбайливо і джерельно опрацьовані, а також і дискусія була на високому поземі. До найбільш оспорюваних проблем належали твердження, висунені в доповіді д-ра Я. З. Пеленського про „міжнародно-правну підметність і зовнішньо-політичне заанґажування" Української підсовєтської республіки, яка — в оцінці доповідача є, мовляв, продовженням української державности, виявленої у формі Української Народньої Республіки (УНР). В дискусії головними опонентами такої концепції були ред. Іван Кедрин-Рудницький та мґр. Омелян Логуш. Жива дискусія розгорталася також над іншими доповідями. Публікація всіх матеріялів цієї конференції була б без сумніву дуже важливим вкладом в розвиток української політичної думки.

Відкрито шосту мистецьку виставку Об'єднання Мистців

Ню Йорк. — В неділю в залях місцевого Літературно-Мистецького Клюбу відбулося при численній кількості гостей відкриття шостої мистецької виставки Об'єднання Мистців Українців в Америці. На виставці показано 108 творів 45 сучасних українських мистців з обидвох Америк і Европи. Участь у виставці беруть такі маляри: Петро Андрусів, Катерина Антонович, Мирон Білинський, Северин Борачок, Володимир Вайлянд, Роман Василишин, Олександер Вельничук, Марія Гарасовська - Дачишин, Святослав Гординський, Дам'ян Горняткевич, Лідія Гринь - Сушків, Олекса Грищенко, Любослав Гуцалюк, Ольга Дядинюк, Софія Заріцька, Артемій Кирилюк, Сергій Кіндзерявий, Пастухів, Олена Кононенко - Трофимовська, Марія Красноок, Микола Кричевський, Любомир Кузьма, Володимир Ласовський, Катерина Луцишин, Галина Мазепа, Антін Малюца, Петро Мегик, Михайло Мороз, Людмила Морозова, Михайло Осінчук, Іван Палівода, Роман Пачовський, Зоря Подубинська, Іван-на Прийма, Антін Романчук, Юрій Соловій, Осип Танасевич, Клим Трохименко, Петро Холодний, Ірина Шухевич і скульптори: Ірина Букоємська, Роман Василишин, Сергій Литвиненко, Богдан Мухин і Валентин Сім'янцев.

Виставка дає добрий перегляд сучасних стилів в українському мистецтві, починаючи традиційними і кінчаючи абстрактними. Одночасно виставка багата різнородністю своєї тематики, на ній є твори з ділянки краєвиду, портрету, української історії (композиції і різьби присвячені Мазепинським роковинам), мистецтва релігійного тощо. Мистець С. Литвиненко, відкриваючи виставку, вказав, що одночасно три учасники цієї виставки беруть участь у паризькому Сальоні Незалежних.

● Шеф стейтового допомогового бюра Ірвінґ Енґельман заявив, що місто Елизабет, Н. Дж., втратить субсидії від стейту, якщо виплачуватиме допомогу матерям, які не мають законних чоловіків і нову ставить матерями. Енґельман сказав, що місто повинно помагати дітям, які нічим не завинили в тому, що їхні матері не мають законних чоловіків.

Юнаки УСК дійшли до фіналу східніх стейтів Америки

Питсбурґ. — У дальших елімінаційних змаганнях за чашу Америки Юнаки УСК, Ню Йорк виграли із командою юнаків Гайдельберг у Питсбурґу, 3:1. Цією перемогою УСК дійшов до фіналу східніх стейтів Америки. Фінальні змагання юнаків УСК проти команди Балтимор відбудуться у Ню Йорку в неділю, дня 24 травня ц. р.

Вислід змагань резерви: УСК проти резерви Мінерви 0:0. УСК — учні програли проти учнів Юнайтед Кінґдом 2:0. УСК — новаки виграли із новаками Айнтрахту 1:0.

Водночас із цим подають із Ню Йорку, що у змаганнях за мистецтво Німецько-Американської Футбольної Ліги УСК Ню Йорк переміг Мінерву 5:0. Цією перемогою УСК здобув друге місце в згаданій Лізі і тим самим закваліфікувався до рішальних змагань за вхід до „оберліґи".

ТРИЗУБ ЗДОБУВ ПЕРЕМОГУ НАД ПОРТУДЖІС

Нюарк. — У недільних змаганнях за першенство Американської Футбольної Ліги, що відбулися тут між филадельфійським Тризубом і нюаркським Спортовим Клюбом Портуджіс, переміг Тризуб у відношенні 4 до 0. В табелі Ліги Тризуб стоїть на другому місці із 19 точками і 32 здобутими і 22 втраченими воротами.

В АМЕРИЦІ

● У найновішому числі журналу Американського Т-ва для поборювання пістряка два лікарі, д-р Г. Ломбард і д-р Л. Снеґіфер, змістили статтю, в якій твердять, що курення цигарок стоїть на першому місці поміж причинами, які викликають пістряка легенів. Між 500 пацієнтами, хворими на цю недугу, тільки 8 не курили цигарок, люльки та сигар. Пістряк причиняють також уживання алкоголю і хронічні недуги легенів.

● Підсекретар державного департаменту для економічних проблем Даґлес Ділон заявив, що це є цілковито неможливо річно, щоб СССР випередив ЗДА своєю продукцією до 1970 року. СССР збільшенням своєї продукції хоче впливати на недорозвинені держави, допомагаючи їм та торгуючи з ними. І тому ЗДА мусітимуть також збільшити свою продукцію, щоб паралізувати совєтську небезпеку. Якщо ЗДА не збільшуватимуть своєї продукції, то в 1980 році СССР може їх перегнати, сказав Ділон.

● Сенатор - демократ із Місісіпі, Джан Стеніс заявив, що в Сенаті досить панує такий гадас, що важко буває зібрати свої думки. Він пропонує призначити окремого урядовця, який дбав би про порядок на залі, коли відсутній голова Сенату — віце-президент Ричард М. Ніксон.

МОСКВА ВИМАГАЄ ПОВНОЇ УЧАСТИ ОБОХ НІМЕЧЧИН У КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ

Захід рішуче противиться. Конференція загрожена ще заки почалася

Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико простягає на летовищі в Женеві руку, поруч із ним — совєтський амбасадор із Лондону Яків Малік. Праворуч — державний секретар Крістіян А. Гертер сходить з дружиною із літака на Женевському летовищі.

Женева. — Женевська конференція міністрів закордонних справ, яка мала початись 11 травня ц. р. в палаці кол. Ліги Націй, тепер Об'єднаних Націй, стала під загрозою розбиття зараз на самому вступі, ще поки вона почалась. Річ у тому, що в неділю 10 ц. м. в півторагодинній розмові з англійським міністром закордонних справ Селвином Ллойдом, совєтський репрезентант міністер Андрей Громико зажадав, щоб сателітну Східню Німеччину допущено до конференції відразу на першому засіданні як повноправного контрагента. Поруч із сателітною Німеччиною засідала б також Західня Німеччина. Вони обидві були запрошені до Женеви в характері дорадників і їх участь на першому засіданні не передбачалась. Всі три західні міністри закордонних справ рішуче відкинули вимогу Громика, покликаючись — за інформаціями преси — на три моменти: ніодна з заступлених у Женеві західніх держав не визнала Східньої Німеччини, а фіґурування на репрезентаційних світлинах з представниками конференції та кож східньо-німецького представника, викликувало б фальшиве уявлення про „рівність" всіх тамошніх партнерів; Женевська конференція мала бути конференцією чотирьох, а не шістьох держав, і — врешті — на чотирьох прихильних репрезентантів Східньої Німеччини — три були свого часу совєтськими громадянами. Якщо Громико ставитиме цю справу ультимативно, то відкриття конференції в понеділок не відбулось би. Однак гадають, що це тільки процедурально-пропагандивний „трюк", на якому Совєти не будуть аж так настоювати, щоб наражувати взагалі існування конференції. Західні міністри вважають, що це не є справою процедурального характеру, а сутнього: вони не дадуть себе, мовляв, совєтським процедурально-формальним „трюком" вманеврувати в ситуацію, в якій виглядало б, що вони, замість нараджуватись над з'єдиненням Німеччини, на самому вступі конференції затверджують її поділ визнанням Східньої - совєтсько-німецького сателіта. — Вже в минулу неділю прибули до Женеви державний секретар Крістіян Гертер у товаристві асистента для европейських справ Лівінгстона Мерчанта й інших членів почоту (вони прилетіли двома літаками), а також французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль і совєтський міністер Андрей Громико. З цим останнім приїхав східньо-німецький міністер Льотар Больц. Західньо-німецький міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано і англійський міністер Селвин Ллойд приїхали в неділю. Державний секретар Гертер зупинився був на кілька години в західньо-німецькій столиці Бонні і годину 50 хвилин нараджувався з канцлером Конрадом Аденауером. Німецький міністер фон Брентано, який зустрів його на летовищі, заявив Гертера, що німці „захоплені" промовою, що її державний секретар виголосив був у минулий четвер до американського народу, потвердивши в ній принципове становище Америки, що без з'єднання Німеччини нема тривкого миру в Европі. Гертер, прилетівши до Женеви, висловив знову поміркований оптимізм. Дуже рішучу заяву склав журналістам французький міністер Кув де Мурвіль. Мовляв, невдача конференції була б лихом, але ще більшим лихом були б такі західні концесії Совєтам, які захотіли б до дальших домагань і внаслідку до нової кризи. Андрей Громико повторив після свого приїзду совєтські вимоги щодо „закінчення військової окупації" в Західньому Берліні та підписання мирового договору з „двома Німеччинами". Його прислужник Льотар Больц вимагав зараз на вступі формального визнання Східньої Німеччини, як „суверенної" держави західніми великодержавами, знаючи, що по тій лінії піде поведінка Громика.

ЗДА вислали дві нові ноти до СССР: закликають до згоди

Москва. — Совєтський Союз дістав в останніх днях від З'єднаних Держав дві нові ноти, що їх вважається за підкреслення становища Америки у зв'язку з Женевською конференцією міністрів закордонних справ. У ноті ЗДА з минулої п'ятниці 8 травня ц. р., яка формально є відповіддю на совєтську ноту з 21 квітня ц. р., ЗДА відкидають совєтський закид, наче б теперішнє дозброювання Америки і членів НАТО було „односторонньою акцією", яка збільшує міжнародне напруження й утруднює успіх Женевської конференції. Американська нота звертає увагу, що ще в грудні 1957 р. Рада НАТО рішила модернізувати збрoю членів того бльоку з уваги саме на введення до совєтських збройних сил „модерних і найбільш винищуючих родів зброї". Захід, мовляв, не може прийняти совєтської вимоги, щоб тільки західні держави вирікались атомової і ракетної зброї, під час коли Совєти мали б право зберегти їх. Водночас ЗДА заапелювали до Совєтів доказати ділом на Женевській конференції заявлювану словами багатократно готовість до порозуміння. — Майже одночасно, але без виявлення докладної дати, Хрущов дістав нового листа від Айзенгавера з підтриманням свого попереднього внеску з 13 квітня ц. р., щоб тим часом погодитись на припинення ядерних експериментів бодай в повітрі, якщо не можливо дійти до згоди щодо припинення їх узагалі, також під землею і під водою. Хрущов відкинув був раніше таку суґестію, висунувши від себе пропозицію, щоб устійнити згори обмежене число міжнародних щорічних перевірок підозрілих вибухів.

Хрущов погрожує Заходові „вимазанням з поверхні землі"

Москва. — Хоч вже більше тижня тому Нікіта Хрущов мав розмову з західньо-німецькими соціялістичними журналістами, проте докладний текст його заяви проголосили ТАСС і совєтське радіо щойно в минулу суботу, з очевидним рахунком на враження тієї заяви на Женевській конференції міністрів закордонних справ. У тій своїй заяві Хрущов знову погрожує Заходові буквально „вимазанням з поверхні землі", при чому — за його словами — першою жертвою впадуть країни, на території яких є американські летунські і ракетні бази. Для „вимазання з поверхні землі" Західньої Німеччини треба — каже Хрущов 8 водневих бомб, а не можна сумніватись — твердить він — що Совєти мають їх. Так само він підкреслив, що „скінчилась недоторкальність З'єдинених Держав". Хрущов признав, що Совєти теж потерпіли б, але ніби не в такій мірі, як Захід.

Совєтський Союз нараховує 208,800,000 осіб населення

Москва. — В неділю дня 10 травня ц. р. тут проголошено перше повідомлення про вислід проведеного в січні ц. р., перепису населення. Згідно із вислідом перепису населення СССР, кількість якого виносила в 1956 році 200,200,000 осіб, збільшилася за останніх три роки на 8,600,000, значить до 208,800,000 осіб. В повідомленні стверджується далі, що одруж було 12 на 1,000 осіб річно, народжень 25 на тисячу і смертей 7.5 на тисячу. Число смертности в СССР мало б бути найменшим у світі але це є досить сумнівне, бо перепис не встановив числа смертности неможливим. Кількість міського населення збільшилася до 48 процент населення до 48 процент населення. Зросло непомірно в порівнянні до збільшення населення всього Совєтського Союзу, кількість якого збільшилася процентово від 1939 року на 9.5 процентів, населення азійських земель СССР — Урал на 32 процентів, Сибір на 24 процентів, східній Сибір на 34 проценти і совєтський Далекий Схід аж на 70 процентів. Внаслідок чого наступило таке збільшення населення азійських областей СССР — природного приросту, колонізацій чи просто примусових депортацій — зокрема перепис не подано. Дуже відбилася на пропорції чоловічого і жіночого населення остання війна, бо теперішнє відношення між чоловіками і жінками встановлене на 55 до 45 в користь жінок. Найбільшу кількість населення виказує Москва — 5,032,000 душ, (в 1939 році вона нараховувала 4,183,000 осіб). Зменшилося і не зросло стан населення Ленінграду. Населення міста Горкій збільшилося з 644 тисяч до 942 тисяч, Ташкенту з 650 до 911 тисяч, Новосибірську з 404 до 887 тисяч, Челябінська з 273 до 688 тисяч й Еревану з 204 до 509 тисяч. Даних про Україну і українські міста поки що не проголошено.

Маршал Монтгомері виявляє хід своїх розмов з Хрущовим

Лондон. — Англійський 72-річний маршал вайкавнт Монтгомері, колишній заступник Айзенгавера, як гол. команданта збройних сил альянтів в другій світовій війні, і, потім, як команданта військ НАТО, що його антиамериканські заввагв в телевізійній передачі та подорож до Москви викликали гостру критику на Заході, виявив подробиці своїх двох розмов з Хрущовим в днях 29 і 30 квітня ц. р. У вступі він заявляється проти угодівства у відношенні з Совєтами, але в тексті своєї статті він подає Москві нові атути в руки: признає, що на Заході нема достатньої єдности, критикує „гуртовий" плян, з яким західні міністри поїхали до Женеви, щоб пред'явити його большевикам, притакує Хрущову, що „ніхто не хоче з'єдинення Німеччини" та — всупереч становищу ЗДА й Франції — пропонує, щоб проблему Західнього Берліну „взяли в свої руки Об'єднані Нації". З статті Монтгомері в „Н. Й. Таймс" з 10 ц. м., виходить, що Хрущов надалі настоює на перетворення західнього Берліну у „вільне місто" та підписання мирового договору з „двома Німеччинами". У розмові з англійським маршалом Хрущов погодився, щоб ці дві справи розмежувати і щоб з підписанням мирового договору „підождати", а тим часом поладнати справу Берліну. Хрущов — як виходить зі слів Монтгомері — погодився б на перебування в західньому Берліні західніх гарнізонів, якщо б додати до них і совєтський гарнізон.

У СВІТІ

● Західньо - німецька телевізійна компанія перевела анкету поміж студентами і середньошкільниками на тему відношення німецької молоді до Адольфа Гітлера і гітлеризму. Виявилось, що величезна більшість опитуваних юнаків або нічого не знає про Гітлера, крім того, що він був канцлером і фюрером Німеччини, або прославляє його за те, що будував шляхи і „боровся зі злочинцями". Німецьке міністерство освіти проголосило, що сумні висліди цієї анкети будуть предметом окремої аналізи в цілях усвідомлення молоді з суттю гітлеризму.

● Центральна медична Комісія в Італії, яка вивчала інстанції в італійському лікарському світі, скасувала винесений у грудні Медичною Радою в Римі присуд, яким затаврувано колишнього прибічного лікаря покійного Папи Пія XII, професора Галеацці-Лізі, за „зламання засад лікарської етики". Проф. Лізі опублікував у пресі подробиці недуги померлого Папи, що викликало обурення деяких лікарів.

● Військова розвідка вільного Китаю повідомляє про нове значне скріплювання позиції китайському суходолі навпроти островів Квімою і Матсу в протоці Формози і про зосередження в тому районі комуністичних військ. У керівних колах вільного Китаю рахують з можливістю нового наступу проти згаданих островів.

● Президент — Індонезії, Сукарно, що перебуває з офіційним відвідинами в Данії, підійшов на вулиці Копенгаґи до 11-річної дівчинки і попросив її позичити йому свій ровер. Здивовані дипломати й почет президента чимчикували вулицею, стараючись не відстати від президента.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЕЗ ЗМІН

Державний секретар Крістіян А. Гертер у своїй промові до американського народу в минулий четвер не сказав нічого ревеляційного, — нічого такого, що здебільша не було вже раніше відоме. Все ж його промова була підбадьорлива. Вона належить до тих подій, які заспокоюють розгублених і битих сумнівами людей у вільному світі: американська закордонна політика не зійде зі шляху, яким ступала протягом останніх шістьох років під кермою Джана Фостера Доллеса. Не все в цій політиці знаходило схвалення тих, які найбільше, бо безпосередньо, на собі самих, на долі своїх країн чи країн своїх батьків, зазнали московсько-большевицької тиранії, які з власного досвіду пізнали російсько-совєтський завойовницький імперіялізм. Недобре сталося ,що кинено в кут „політику визволення", яку проголосив був у 1952 р. Доллес на зміну „політиці стримування" свого попередника, Діна Ачесона. По нинішній день найглибші сумніви викликають акти пасивности супроти комуністичної агресії, проявлені Америкою в обличчі трагедій Дієнбієнфу і Будапешту, і так само найповажніші сумніви викликає відношення американської політики до визвольних рухів підсовєтських народів проти московсько-большевицького поневолювача.

А все ж американська політика за Дж. Ф. Доллеса, ведена під гаслом „миру у волі", реаґувала не уґодівством, а організуванням збройної та економічної сили вільного світу і проповідуванням твердих принципів. І хоч було відомо, що з відходом Доллеса ця політика не зміниться, добре було почути від його заступника авторитетне ствердження континуації закордонної політики ЗДА по лінії, наміченій його славним попередником. Як негайний доказ цього, почули ми від К. А. Гертера арґументи, що живо нагадують попередні виступи Доллеса: про спровокування Берлінської кризи „домаганнями і погрозами" Москви, — про безперервні комуністичні спроби підпорядкувати одну країну за другою, байдуже, чи це середньоевропейська Мадярщина, чи середньосхідній Ірак чи далекосхідній Тибет, — про шкідливість уґодівства, як засобу замирення.

Але К. А. Гертер, заповівши, що американська політика залишиться без змін, водночас перестеріг проти надій на зміни в совєтській політиці. Правда, він не виключає, що „після теперішньої агресивної фази міжнародного комунізму може прийти період відповідальнішої совєтської політики". Однак, сказав він, розглядати можливості будь-якої злагоди з большевиками треба під кутом зору далекої майбутности. Він пригадав, що для підписання з Совєтами т. зв. державного договору про привернення незалежности Австрії треба було 400 засідань. І тому він поручив терпеливість.

Озброєний терпеливістю, виїхав державний секретар К. А. Гертер минулої п'ятниці через Бонн до Женеви. У своїй четверговій промові він вказав на ще два роди зброї, які йому потрібні і які він має для переговорів з большевиками: єдність Заходу і одностайна підтримка збоку американського народу. Людина, не обізнана з духом і відносинами в З'єдинених Державах, могла б жахнутися, що в тому самому числі „НИТаймсу", де на 6-ій сторінці видруковано текст промови Гертера, повну 15-ту сторінку зайняла передрукована з журналу „Ди Саурдей Рів'ю" порядком платного оголошення стаття старого лідера американських соціялістів Нормана Томаса, в якій він закликає підтримати совєтську вимогу щодо невтралізації Німеччини і дає Москві ще й інші арґументи — проти Америки. Висловлені в тій концепції не менш жалюгідне явище, як 48 підписів „лібералів" з американської сосайсті", декого з промислово-фінансового світу, а також пані Еллінор Рузвелт, вдови по кол. президентові ЗДА, що тепло рекомендують читачам статтю Томаса. Проте ,це не слабість, а сила американської демократії, яка не боїться голосів ,що є доказом спанталичення лише поодиноких людей, без впливу на державну верхівку.

Американська закордонна політика була і буде двопартійною. В державному департаменті і в Конґресі існує однозгідність думок на суть, характер і цілі совєтської політики. Ця згода оперта на знанні російського большевизму і на досвіді останніх 14-ох років. Промова Гертера скріпить цей єдиний фронт. Допоможе цьому напевно й постава большевиків у Женеві, які докажуть слушність скептицизму Гертера: адже „Ізвєстія" і „сам" Хрущов у розмові з німецькими соціялістичними журналістами вже заповіли, що Совєти відкинуть у Женеві західній плян, який в'яже проблеми об'єднання Німеччини, нового стану в Берліні та безпеки Европи. Отож, Женевська конференція буде подекуди повторенням безчисленних попередніх конференцій з Совєтами, єдиним „успіхом" яких було використання їх совєтською пропаґандою .

КОЛЬОРОВА ОФЕНЗИВА МОСКВИ

Нещодавно прибули до несподіванками наладованого Іраку два (інші джерела подають — три) кораблі з небуденним вантажем: понад тисячччю курдів, вишколених Москвою для різних диверсійних актів. Були це здебільша „втікачі", які дванадцять років тому покинули свою батьківщину, Ірак, щоб знайти „свободу" на терені СССР. Як звітує преса, дальші транспорти цього людського „динаміту" приготовляють в Одесі червоні мистці від міжнародних інтриґ.

Така небувала навіть на совєтські методи субверсії — висадка озброєних по зуби „поворотців" на свою батьківщину — звернула увагу політичних обсерваторів вільного світу на те, який велетенський натиск роблять кремлівські верховоди на нібинаціональну, на „патріотичну" форму своїх підривних контактів з країнами Азії. Для замилювання очей, для маскування своїх справжніх і далекосяглих задумів у десятках країн жовтої та кольорової раси, навіть у рядах дипломатичної служби СССР знаходиться (і зростає з кожним роком) досить велике число репрезентантів цих рас.

Також у торговельних та культурних місіях до ряду країн Індійського океану, Середнього Сходу та країн чорного континенту, Африки, совєтська „кольорова офензива" підсилюється з кожним роком. Щодо цього відтинку „холодної війни" СССР у куди кращому положенні, як, наприклад, Велика Британія і ЗДА, звітують американські спостерігачі. В границях СССР живе більше визнавців ісляму ,як в Об'єднаній Арабській Республіці. Два мільйони совєтських громадян іранського походження, культури і мови заселює совєтську територію. З цього багатого різнонаціонального резервуару черпають большевики сотки висококваліфікованих та освічених на совєтський лад дипломатів, торговельних та культурних аґентів, спеціялістів у різних ділянках господарського та економічного життя різних країн кольорової раси.

Майже кожна совєтська дипломатична місія, культурна чи інша репрезентація, що працює в країнах Азії та Африки, має поважне число уроджеців не-европейської частини СССР. В 1956 р. у складі першої совєтської господарської делеґації до Єгипту знаходилися представники майже всіх рас та культур Совєтського Союзу. В країни Перської затоки, такі важливі у смертельному двобої поміж вільним світом та Москвою, призначається з-правила в Москві громадян азербайджанського й таджицького походження, — з народів ,які довгими століттями перебували в тісних культурних, мовних та господарських контактах із перським світом.

У різних міністерствах Совєтського Союзу, зокрема промислу й закордонної торгівлі, працює на високих становищах значне число совєтських громадян грузинського, вірменського й турецького походження. Слід згадати, що в перших десятьох роках большевицького режиму в країни Західньої Европи призначувано в торговельних місіях з Москви також осіб жидівського походження — для відповідного „враження". А вже клясичним прикладом „кольорової офензиви" Москви є Анастас Мікоян, головний керманич і найкращий знавець совєтської закордонної торгівлі. У відповідних міністерських ресортах цього хитрого вірменина працюють на високих становищах такі не-европейського походження особи, як, наприклад, Максим Сабуров ,татарин з походження. Керівником далекосхідньої торговельної аґенції є корєєць. Ці люди (а їх сотки на різних становищах большевицької політичної драбини) свідомо й для виразно політично-пропаґандивних цілей залишили при собі свої старі, не-російські назви, частенько чисто „шляхетські" прізвища й імена, при чому всі вони знають досконало мову своїх батьків, культурні, а то й релігійні звичаї свого народу. Все це — для кращого успіху своєї праці в межах СССР, а ще більше за його границями.

Як пише один американський знавець Совєтського Союзу, було б грубою помилкою думати, що на тих національних і „патріотичних", традиційних формою струнах кінчиться політика Москви на далеких просторах Азії та Африки. Ця добре тренована плеяда турецьких, кавказьких, монгольських висланців СССР становить лише маленьку частину апарату, що плянує та контролює комуністичну інфільтрацію у світі. „Кольорові" репрезентанти комуністичної експансії — це перша лінія комуністичної офензиви, зокрема в країнах Азії та Африки. Але фактичними керівниками всього закордонного апарату є родовиті москалі, з деякою домішкою українців, вірмен та кавказців, подає американський журналіст (на сторінках бостонського щоденника „Ди Кришчен Саєнс Монітор"). Ці люди духово ближчі до Европи, як до Азії, їм можна „довіряти", що вони „по-европейськи" провадитимуть свою роботу — для столиці червоного світу, Москви.

Що вчинено на цьому „кольоровому відтинку" в дипломатичній службі ЗДА? — запитує автор статті в згаданому бостонському щоденнику. Постання ряду держав у Африці, їхні початкові трудноші та конфлікти зі старими домініями (Велика Британія, Франція, Еспанія, Портуґалія та інші) звернули серйозну увагу нашого державного департаменту на потребу значного числа дипломатів та їхніх помічників кольорового походження. В стадії вишколу перебуває деяке число американців неґритянського походження, але число кандидатів на такі пости зовсім незадовільне. Кілька років тому відповідні установи у Вашинґтоні повели сильну кампанію за молодими й здібними кандидатами на закордонну службу поміж американськими громадянами неґритянського походження, але результати були скромні. Це тому, що ці люди, діставши високу освіту, воліють працювати у вільних професіях (як правники, лікарі та бизнесовці). Амбасадор ЗДА в Ліберії (Африка) є неґритянського походження, кілька високих урядовців державного департаменту є також неґритянського походження, ряд осіб переходить відповідний вишкіл на терені Африки. От і все!

Дуже делікатною проблемою у висилці амер. дипломатів чорної краски у ряд новопосталих держав Африки є те, щ отам і досі вважають, що такі люди становлять „другорядну клясу" населення ЗДА ,отже воліють на дипломатичному пості у себе мати ніби „першоклясних" громадян ЗДА... Також у країни Далекого Сходу, Індійського океану та Південного Пацифіку треба мати, і то чимскорше, відповідно вишколених американських громадян — чорної, брунатної, червоної або жовтої краски, пише автор статті в бостонському щоденнику. При відповідній увазі та інтенсивному старанні можна було б скоро направити всі ці занедбання, а то й перегнати Москву, бо й у ЗДА існує поважний резервуар різних культур, рас — американського виховання та освіти. Наші „не-білі" громадяни багато вище освічені, аніж аналогічні своїм расовим походженням особи й групи на теренах СССР. Вони цілим серцем люблять країну свого народження, багаті й свободолюбні ЗДА, і на відповідних державно-закордонних постах покажуть себе ще більшими патріотами своєї держави, як совєтські кольорові слуги комуністичного режиму.

І. Л.

ПРОЩАВАЙТЕ, ДОБРІ „СТАРІ ЧАСИ"...

Лондон. — Хто не говорить і не пише або принаймні не мріє про ті „нові часи", коли жити стане... легше й веселіше. Бо ж знаходимось в атомовій добі, коли вистачить мати чудодійний контакт (араби мріяли про „Салядинову лямпадку"!), і кожне бажання миттю здійснюється.

Одною з країн, що такий контакт-лямпадку має, є Велика Британія. Її вчені зуміли поставити атомову енергію на службу суспільства, хоч не занедбують її розвитку як зброї на оборону.

Тим часом, не чекаючи на заплянований в кабінетах реорганізацію й модернізацію, отже на свою черґу, деякі галузі індустрії починають на очах підупадати, інші по всіх швах тріскають, збільшуючи клопоти нової доби, повної неприємних несподіванок при всьому комфорті й вигодах 20-го століття.

До цих галузей індустрії, що опинилися в клопотах, належать однаково „старі" і наймолодші, а серед них літакобудівельна, кораблебудівельна і така „бабуся", як текстильна.

У літакобудівельній індустрії зміни відбуваються з такою швидкістю ,що деякі проєкти вже під час їх детального розроблювання стають застарілими... Ось приклад: тількищо розпочали британці глибші студії над літаком двічі скоршим від звуку („2 Мах"), а тут уже американці проголошують будівництво машини „3 Мах" — втроє швидщої від звуку. Виринає питання: чи є глузд будувати літак із скорістю кошти, при яких волосся вже будують літак із скорістю 2,000 миль на годину? Було б ще півбіди, коли б не кошти, при яких (горе друкарським чортикам!) волосся пнеться дуба, бо новий субсонічний велетень коштує 16 мільйонів фунтів (втроє більше долярів), прототип машини „2 Мах" — 100 мільйонів фунтів ,а прототип машини „3 Мах" — 150 мільйонів фунтів. При таких цифрах починає чухати свою потилицю вже навіть колишній світовий банкір, який може дозволити собі на кожний люксус.

*

Кажуть, що на протязі останніх сорок років центрові текстильної індустрії радили „модернізуватися"... Оборонці Ланкаширу закидають усім отим дорадникам брак докладніших вказівок, в якому напрямі мала піти бавовняно-ткальна індустрія, щоб не опинитися над пропастю.

В останньому, 1958 році експорт британської мануфактури впав на 384 мільйони ярдів (в 1912 році статистика нотувала 7 мільярдів). В 1912 році ланкаширська індустрія затрудняла 750,000 робітників ,а тепер тільки 300,000. Відносно обвинувачень, чому Ланкашир залишався на старомодній стопі, кажуть, що було це не так по його хотінню, як внаслідок обставин: не мав за що модернізуватися. Сорок років тому Ланкашир був царем текстильної монополії, а тепер майже кожна упромисловлена країна є в тій ділянці самовистачальною. Поминаю вже ту сторінку статистики, яка виявляє, що в 1958 р. Велика Британія більше імпортувала, як експортувала, якраз текстильних виробів.

Затурбований таким станом, уряд запропонував концентрацію текстильної індустрії, щоб вона змогла відповісти вимогам доби. З метою пожвавлення процесу модернізації уряд виділив 30 мільйонів фунтів стерлінґів, рятуючи з повного занепаду „короля бавовни" — князівство Ланкаширу. А прем'єр Мекміллен у своїй весняній поїздці присвятив загроженій області багато своєї уваги.

Щось подібне загрожує вуглекопному промислові, який мабуть, у скорому вже часі обмежиться функцією постачальника сирівцю для фарбарської та фармацевтичної індустрії. Як відомо, транспорт переставляється поволі, але послідовно, на електричний і дизелевий погін, а кораблі від 1961 року будуть заступлювані атомово-енерґетичним рушієм.

Та найбільша революція відбувається серед споживачів опалового матеріялу. Кожному, хто має досвід з опаловою системою пересічного британського обивателя, стане зрозуміло, чому на протязі неповна року переносні нафтові печі завоювали Англію. Діється це в такому розмірі, що навіть провідники вуглекопних юній звертаються до загалу із закликом повільніше переходити з вугілля на олію ,щоб не порушувати рівноваги в рядах вуглекопів, яких лише пляново можна перевести в інші ділянки. Що ж воно буде, коли почнуть на велику скалю діяти термонуклеарні централі?!

На жаль, усі апелі даремні, бо за свої тяжко запрацьовані гроші, споживачі хочуть мати максимум видайности. А питання, з якими людськими трагедіями відбудеться цей новий процес, залишається відкритим. Самозрозуміло, що цей новий процес не перейде без жертв.

*

Не зважаючи на всі клопоти, що їх пересічний обиватель залишає розв'язувати конкуруючим політичним партіям, загал і в останній декаді цікавиться більше особами, як справами.

Читачі дуже уважно слідкували за кожним кроком королеви-матері та принцеси Марґарити в Італії і Франції. Не менше цікавилися також переживаннями танцюристки Марґот Фонтейн, одруженої з панамським амбасадором Арізом. Фоторепортери, коли вона прилетіла до Лондону, вчинили прямо інвазію на лондонський аеропорт.

Та всіх шляхетних і славних дам побив безпрецедентний герой Аламейну — фельдмаршал Монтґомері. Бо ж годі було думати, що в момент, коли важиться доля західньої цивілізації, лорд Монтґомері оф Ель Аламейн переїдеться такою каскадою, більше з'їдливих ,як легковажних, зауважень по всіх своїх воєнних і повоєнних побратимах. Це найменше вважалося телевізійним репортерам Морову й Колінґвудові, коли вони в гемпширському хуторі маршала накручували програму для Колумбії, яка надавалась від океану до океану саме в той час, коли Монтґомері відбував свої перші офіційні зустрічі.

На тлі різких висловів розвинулася така дискусія, якою світ уже давно не насолоджувався. Не можна дивуватись, коли один із коментаторів договорився до „базікаючих язиків". А проте, договорився й сам Монті, коли проголосив (Александрову фразу), що вояки не повинні хапатися політики, хоч сам почав навчати цілий світ щодо найбільш вітальних політичних проблем. Один із приятелів Монтґомері навіть дивується, як таке могло притрапитися настільки самодисциплінованій людині як фельдмаршал Монтґомері, який ще не дійшов до пізнання істини: мовчазний язик — віддзеркалення мудрої голови.

С. Мацях

НЕРОЗКАЯНІ НАЦИСТИ

Мюнхен. — Цими днями міністерство внутрішніх справ Німецької Федеративної Республіки видало декрет про заборону двох організацій у провінції Північний Райн-Вестфалія. Одна з них звалася — „Федеральна спілка колишніх інтернованих і пошкоджених через денацифікацію", а друга — „Соціяльна допомога для цивільних інтернованих". Обидві організації об'єднували до 5 тисяч визначних діячів Націонал-Соціялістичної Німецької Робітничої Партії, як офіційно звалася партія Гітлера.

Мені доводилося говорити з німцями-демократами, які пережили 12 років панування нацистів. Ці люди непомалу занепокоєні діяльністю різних груп „нерозкаяних нацистів". Ці групи маскуються в різних організаціях під зовнішньо невинними назвами „соціяльної допомоги" і ведуть свою пропаґанду проти демократичного ладу в Федеральній Республіці. Активніші групи нерозкаяних нацистів видають свою пресу, в якій глумляться з демократичного устрою Західньої Німеччини, нападають на західні демократичні держави, з якими Німецька Федеральна Республіка є в союзі, і звеличують як „національних героїв" таких осіб, як Герман Ґерінґ та інші „дружинники" Адольфа Гітлера. Таку пропаґанду веде „Зольдатенцайтунґ" (Вояцька Газета) в Мюнхені і місячник „Дер Рінґ" (Коло) в Дюссельдорфі. Поряд з цією пропаґандою проти демократичного ладу в колах нерозкаяних нацистів ведеться аґітація проти жидів. Ці вияви нацизму примушують уряд Західньої Німеччини уживати різних засобів для припинення, навіть поліційних репресій.

Чи є в „нерозкаяних нацистах" небезпека для демократичного ладу Західньої Німеччини? На перший погляд, здавалося б, немає. Адже ж найкультурніша частина колишніх членів партії Гітлера після програної війни рішуче відмежувалася від божевільних ідей „фюрера" і щиро працює в апараті Федеральної Республіки. Маґнати німецької індустрії, що давали колись фінансову допомогу Гітлерові, тепер не хочуть спиратися на такого непевного союзника, як нацисти, що своєю політикою довели Німеччину до катастрофи.

Але є одна світова сила, заінтересована в тому, щоб у Західній Німеччині відбувалася активізація нерозкаяних нацистів: це — Москва. Тисячі своїх аґентів посилають комуністи в Західню Німеччину, і вони пролазять в різні організації, як „утікачі від большевицького терору". Вони вступають в церковні, політичні, студентські організації і діють за визначеним пляном. Ці аґенти мають великі суми грошей і можуть за ці гроші поширювати коло „співробітників". Організації нерозкаяних нацистів мають для Москви особливу вартість: Хрущов може покликатися на „фашизацію" Західньої Німеччини і лякати вільний світ маривом відродження гітлеризму. Таким чином нерозкаяні нацисти своєю пропаґандою проти демократії в Західній Німеччині і проти її союзу з вільними державами фактично діють в напрямі бажаному Москві.

П. С.

Теодор Курпіта

ПРОТОКОЛ ГОВОРИТЬ

(У 50-ліття 221 Відділу УНС в Шикаґо)

(2)

Поети й письменники вже описали ту траґедію, яку пережили іміґранти, що покидали рідну землю й ішли шукати кращої долі за морем. Та ті їх описи є тільки блідою відбиткою правдивих терпінь. Бо властивого горя, що мучило серце і душу іміґранта на американській землі, ще ніхто не описав, і то з цілком простої причини. Не було такого таланту між нами. Тому й не було кому правдиво змалювати ту, таку просту і звичайну річ, яку тут кожний на кожному кроці оглядав, а яка зветься: траґедія іміґрантського життя. Тому та велика й драматична картина з життя тієї частини українського народу, що її вигнало з рідного краю горе, є майже закрита. І вже ніколи відкритою не буде. Вона пішла до гробу разом зі старшим поколінням української іміґрації в Америці. А слаба згадка про це залишилася ще хіба на тих пожовклих листках „Свободи" з-перед 50 років, листках, що вже розсипаються. Листки ті сумом повиті, бо вістки ,які вони подавали, були часто-густо сльозами облиті, особливо коли описувано, як то одного в копальні засипало, а другому в фабриці руку чи ногу відтяло, або як лишилися діти-сироти, що їх добрі люди між себе розбирали, щоб під хатами не жебрали, або щоб їх до чужих сиротинців не забирали, де мусіли б пропасти для свого народу й своєї віри.

Пускався наш селянин у далекий світ, роздумуючи над тим, чи це справедливо ліцитувати бідному чоловікові останню корову чи забирати хату. Від'їжджав із згадкою за тими, що спочивають під липами на цвинтарі. Від'їжджав із журбою за жінкою і дітьми, що їх оставляв. А молодшим може не сходила з думки ще й та дівчина, що то до серця припала. Від'їжджали в світ, не вміючи здебільша ні читати, ні писати. І не знаючи, з якого народу походять та де той народ живе, скільки його і яка його історія й культура. Знали тільки, що родились і жили в горах, які були для них рідним краєм. Любили ті гори. І гаряче любили свою мову і пісню. Шанували передані їм батьками звичаї й обичаї, придержуючись їх вірно під час свят, весіль, хрестин, поминків і т. д., та найбільше були прив'язані до своєї Церкви і свого обряду.

Цілий їх світогляд обертався тільки біля одного: якнайскорше заробити якнайбільше гроша. Але не про гріш ішло. а про поле і хату. За той гріш можна було врятувати кусник прадідного поля. А як у кого вже не було ні поля, ні хати, то можна було заробити стільки, щоб стати наново, або й перший раз господарем у селі.

Новий край, до якого вибирався наш іміґрант, його не цікавив. Він цікавий був тільки на гроші, які міг там заробити. Газет чи книжок він тоді не читав. Чув тільки про „Сонники". І того одного радо слухав, коли хто читав із „Сонника". Що це є „читальня" — не знав. Про театральні вистави, концерти, відчити чи віча — не чув.

Ніякими громадськими справами він ніколи не займався. Суспільних справ ніхто ніколи з ним не обговорював. Не знав він теж нічого про якісь робітничі організації й не чув про якісь страйки. Але суспільне горе відчував. Тільки рятунку не бачив. Тому шукав його — в коршмі, де запивався часто до непритомности — з розпуки і безрадности.

Коли слухати оповідань наших найстарших іміґрантів, що перші торували нашій іміграції шлях до Америки, то волосся стає на голові. Так пише „Свобода" з 17 жовтня 1895 р., додаючи, що можна було доказати в Америці чудес, якби і пізніші іміґранти виказували таку саму силу волі й таке завзяття, як мали їх наші піонери. Бо колись, як оповідає один із перших іміґрантів у „Свободі", бувало так:

Заки українець, приїхавши до Америки, допитався до своїх краянів, мусів перетерпіти всяку нужду й біду, голод і холод, а часто переплачував це життям і гинув десь у незнанім місці, в лісній ярузі, а тіло його накрила хіба впала зогнила деревина.

Не раз кілька іміґрантів насліпо пускалися пішки в далеку дорогу до краянів, бо, маючи кілька центів, дорожили ними як мільйонами, бо цього вистачало тільки на хліб, щоб у далекій незнаній дорозі і між чужими людьми та в не-своїм краю з голоду не згинути. У ясний день Божий ховались бідолахи наче розбійники, по лісах, бо якби був їх хто стрінув на битім шляху в подраній гунці, в чорній полатаній сорочці, з запалими від голоду очима, невмитих, з довгими кудлами, то втікав би з переляку, або стріляв би, як до дикунів. Та бідний іміґрант не зважав на те, а з вірою в Бога, з одним зогнилим качаном кукурудзи або кусником сплісніло хліба, що його фармер викинув, ішов сотки миль, через ліси і дебри, дряпаючись по скалах, перескакуючи потоки, поки доходив до своїх людей, що його вмивали, прибирали, годували і про роботу для нього старалися. Як ті перші християни за панування поганських царів і їх намісників жили в безустаннім страху й трепеті, скриваючись у катакомбах, непевні за своє майно і своє та своїх дітей життя, так і наші браття в перших початках української іміґрації не були ні на хвилину спокійні за своє життя.

Як же ж виглядав тоді цей новітній Вавилон, цей славний Ню Йорк?

Ален Невінс пише, що другого такого поганого міста під мешкальним і гігієнічним оглядом не було тоді в цілім християнськім світі. Але особливо небезпечним був той Вавилон для молодих наших дівчат, що приїжджали без усякої опіки. Навіть не можна собі уявити, що то ділялось в початках нашої іміґрації, коли „Свобода" ще в 1909 р. жаліється, що стільки наших дівчат пропадає навіки, попавши невинно й несвідомо в руки поганців-аґентів торгівлі дівчатами, які схоплюють їх відразу при висіданні з корабля і запроваджують до публічних домів у неволю, з якої нема вже виходу.

Уже в 60-их роках нараховує цитований вище автор у самім Ню Йорку яких 12,000 проституток. Пізніше відносини не покращали ні в Ню Йорку, ні деінде, бо перепис із 1880 року виказує, що 185 міст зголосили, що мають публічні доми, а решта не хотіла дати на це відповіді.

У Ню Йорку бували тоді такі часи, що ним правила Темені Гол, в екзекутивнім комітеті якої засідали: один засуджений убивник, один звільнений від обвинувачення за вбивство, чотири професійні шулери, 6 членів ґенґстерської банди і т. д.

У 1881 р. відраджували приятелі Теодорові Рузвелтові навіть кандидувати до нюйоркської леґіслятури, бо політика в Ню Йорку і в стейті була ведена не джентлменами, а „шинкарями, кондукторами кінних трамваїв і їм подібними". Найгірше, що ніхто не протестував проти того всього.

Та були винятки. Такі, яких тоді ставили перед суд, а яким тепер ставлять величаві постументи. Це був славний провідник пресбітеріян д-р Чррлз Г. Паркгорст, що виголосив 14 лютого 1892 р. у своїй церкві славну проповідь, звернену проти корупції міських урядовців. Закликаний перед суд для переведення доказу, обходить із нараженням життя три тижні доми розпусти й злочинства і виступає в новій проповіді з 284 заприсяженими зізнаннями, які виказують, що є спілка між злочинцями й проституцією та найвищими урядовцями міста й поліцією, що злочинство — це властиве ремесло поліцаїв, що сам посадник міста і його шайка ведуть провід у тім злочинстві, що ті, які називають себе сіллю землі, дбають не про чесноту, а тільки про свою кишеню, що Темені Гол виставляє всі уряди на продаж, і що вибори в місті є нічим іншим як нагодою для поліцаїв поповнювати злочинство, річ ясна, в інтересі Темені Гол.

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК І. МАЗЕПИ
ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ МАЗЕПИ

КОМІСІЯ МОЛОДІ — СЕКЦІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

КОМУНІКАТ Ч. 2.

Нав'язуючи до уступу 4-го нашого комунікату ч. 1., — подаємо нижче додаткові відомості щодо **ЗМАГАНЬ В УКРАЇНОЗНАВСТВІ**:

А. — Письмові праці можуть бути або —

1. есеями на одну з вичислених нижче тем, або —
2. літературними спробами (вірш, оповідання, повість, сценічна картина).

Б. — Учасники декляматорських змагань мають вивчити напам'ять і продеклямувати вірш з тематикою, пов'язаною з Гетьманом Мазепою; вірш, вибраний самим учасником, може бути або оригінальний український, або перекладений з іншої мови.

А—1. — Теми есеїв є такі:

а) для учнів вищих кляс народніх шкіл:
„Що знаю про Гетьмана Івана Мазепу". Розмір цього есею 100-200 слів на рівні доброї шкільної задачі;

б) для середньошкільної молоді: „Чому вшановуємо пам'ять Гетьмана Івана Мазепи", — розміром 300-600 слів; цей есей повинен виявляти знання основних історичних фактів доби Мазепи і змагань української нації до незалежности;

в) студенти колеґій та університетів можуть писати, за своїм вибором, на такі теми:
„Гетьман Мазепа — борець за свободу";
„Гетьман Мазепа — меценат мистецтва";
„Гетьман Мазепа — політик і дипломат";
„Гетьман Мазепа — будівник державного життя";
„Гетьман Мазепа — у світлі чужих джерел";
„Гетьман Мазепа — в порівнянні із одним із сучасних йому державних мужів";
„Гетьман Мазепа — в українській літературі".
„Мазепа і мазепинці".

Розмір цих есеїв 1,200-2,400 слів (або й більше) на поземі високошкільному з поданням використаних джерел.

В—2. — Літературні спроби можуть бути довільного розміру.

В—3. — Есеї та літературні твори повинні бути писані українською мовою, як вияв пошани і прив'язання до ідеалів Мазепи. Учасники змагань, народжені в цій країні, які не мають достатнього знання української мови, можуть складати праці в англійській мові.

Б—1. — Учасники змагань у декляматорстві братимуть участь в елімінаціях на місцях, або по областях, разом з елімінаціями хорів, сценічних виступів і т. п. (пор. уступ 6. нашого комунікату ч. 1); в цих елімінаціях будуть вибрані учасники фінальних змагань.

В. — Змагуни будуть поділені на 3 (три) групи:

1. Учні вищих кляс народніх шкіл (приблизно 10-14 років життя);
2. Середньошкільна молодь (приблизно 15-18 років життя);
3. Студенти колеґій та університетів.

Г. — Есеї та літературні твори можуть бути писані або машинкою, або ручно, виразним письмом, з подвійними відступами на одній сторінці. На першій сторінці письмової праці повинні бути такі інформації про учасника:

а) псевдонім, вік (рік народження) та місце народження;

б) назва школи, колеґії чи університету і рік навчання (курс-ступінь), як також пересічні шкільні оцінки; змагуни, які відвідують українознавчі школи (курси), повинні також подати назви цих шкіл (курсів) і рік навчання;

в) організація, членом якої є учасник змагань.

До праці належить долучити в заклеєній коверті справжнє прізвище та адресу учасника; псевдонім належить виписати на верху коверти.

Г. — Учасники можуть брати участь тільки в одній або й у всіх конкуренціях, описаних вище під А. й Б.

Точки будуть признавані:

1. за активну участь;
2. за зміст, ясність вислову і стиль письмових праць;
3. за мистецький рівень деклямації.

В кожній конкуренції будуть признавані три нагороди та „почесна згадка" поодиноким учасникам; організаціям, члени яких здобудуть нагороди, буде зарахована нагромаджена кількість точок.

Д. — Проводи всіх молодечих організацій просимо поширити серед якнайбільшого числа членів інформації, подані в обидвох комунікатах, та заохочувати членство до якнайширшої участи у змаганнях.

Е. — Всіх, хто хотів би взяти участь у якійнебудь конкуренції цих змагань в українознавстві, просимо повідомити нас про те якнайскоріше; зголошуватись на адресу:

Miss LESIA CHRAPLYWA
158 E. 7th Street
New York 9, New York.

Готові праці повинні бути переслані найпізніше до 15. липня на адресу:

MAZEPA JUBILEE COMMITTEE
Youth Section — c/o U. C. C. A.
302-304 West 13th Street
New York 14, New York.

За Комісію Молоді ЮКОМА:

Володимир Савчак в. р., голова — Анатоль Домарацький в. р., секретар

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

„День Карпатської України" у Филаделфії

З приводу 20-ліття проголошення Карпатської України самостійною деравою та 85-ліття з дня народження о. мон. дра А. Волошина, президента Карпатської України, замученого большевиками, Видавництво „Карпатський Голос" під патронатом УККА влаштувало 12-го квітня 1959 р. „День Карпатської України" у Филаделфії, Па., який відбувся з великим успіхом. Цей День підготовляв окремий Комітет у складі: Микола Вайда — голова; Евген Рудий секретар і Василь Кемень — касир. Члени: проф. Оксана Ґенґало, Омелян Білинський, Сидір Новаківський і Михайло Дворяи.

Вполудне 12-го квітня о. канцлер д-р Платон Корниляк відслужив в катедральній церкві св. Божественну Літургію в намірені Карпатської України та всього Українського Народу. Впр. о. совітник Петро Липин, парох катедри, виголосив відповідну проповідь. По св. Літургії о. канцлер д-р П. Корниляк, (тепер єпископ - номінат) в сослуженні о. П. Липина і о. В. Лостина відслужив Панахиду за бл. пам. о. мон. д-ра А. Волошина та за всіх Карпатських Січовиків що впали в боротьбі за волю України. В церкві були приявні делеґації Товариств а між ними українські ветерани (ОбВУА) ООЧСУ, Пластуни і СУМА зі своїми прапорами і в одностроях.

Вечором відбулася Святочна Академія у великій залі Горож. Клюбу при вулиці Н. Фреклін. Не зважаючи на погану погоду українці Филаделфії та околиці вщерть заповнили залю. Посередині в першому ряді сидів Преосвящен. Єпископ Йосиф Шмондюк з о. канцлером д-ром П. Корниляком та з Духовенством. Далі сиділи представники українських організацій. Академія почалася відспіванням американського гимну панею А. Титлою, опісля ред. М. Вайда відкрив Академію та згадав Карпатських Січовиків, які 20 літ тому у важкому і нерівному бою впали за Волю України. Згадав Будителя і Мученика Закарпаття о. мон. Ав. Волошина, президента Карпатської України замученого в ганебний спосіб московськими большивиками. Приявні повстанням з місця вшанували пам'ять Героїв Закарпаття. Ред. М. Вайда підкреслив, що духа Карпатських Січовиків та бажання волі українського народу не міг здусити совєтський окупант, доказом чого були революційні демонстрації в Ужгороді, Мукачеві і Хусті, вночі 14-го березня ц. р., як раз на переддні 20-ої річниці проголошення незалежности.

Дальшою точкою програми була промова кол. прем'єра уряду Карпатсьої України Юлія Ревая. У своїй промові згадав він події перед утворенням Карпато - Української Держави. Вказав на ворожі виступи, які гальмували боротьбу за свободу Закарпаття. Підкреслив заслугу братів галичан і наддніпрянців, які, перебуваючи на Закарпатті в роках 1919 - 1939, багато причинилися до національного освідомлення забутого Закарпаття, яке встало і високо піднесло ім'я України перед усім світом.

Четвертою точкою програми була гимн-молитва Лисенка — „Боже Великий, Єдиний", що її відспівав катедральний хор, під дириґентурою п. Й. Лупаня. Молитва ця увійшла до програми тому, бо вона була улюбленою бл. пам. о. мон. Ав. Волошином. Цей гимн-молитву знали всюди по містах і селах Закарпаття. Співали її на закінчення академій, з'їздів, у церквах та школах.

Відомий пяніст Роман Рудницький вміло відограв на фортепіяні три композиції Ф. Шопена (два етюди: а/г-моль, оп. 25; б/ціс-моль, оп. 10; Ноктюрн ціс моль і Полонез Ас-дур). Опісля на бажання публіки композиції Ліста і Барвінського. Відома наша співачка - солістка Ія Мацюк, сопрано, виконала сольо о. Матюка „Родимий Краю" Нижанківського „Трембіта" і „Україно, моя Україно". Тенор - соліст Любомир Мацюк відспівав „Веснівку" о. Матюка і „Моя мила задрімала" в опрацюванні Кудрика та Волошина „Ой, гляну я, подивлюся".

Наступною точкою програму було відчитання Декларації Уряду Карпатської України. Потім слідувала деклямація вірша Василя Пачовського „Сріберний дзвін". Деклямував артист театру Я. Пінот-Рудакевич.

Останньою точкою був виступ катедрального хору, який відспівав Бортнянського „Сей день сгоже сотвори Господь" і Третяка „Марш молоді". На закінчення Академії катедральний хор разом з присутніми відспівали український національний гимн.

Програма в цілості була на високому рівні і добре підготована. Зокрема звернути треба увагу на присутність великого числа молоді.

Евген Рудий

Проф. А. Штефан і д-р С. Росоха на святі Карпатської України в Дітройті

Дітройт. (Н-вич) — 19-го квітня ц. р. відсвятковано тут „День Карпатської України" Академією - Концертом у залі УНДому. Основну доповідь виголосив б. міністер і голова 1-го Сойму Карпатської України в 1929 р. проф. Августин Штефан, з'ясувавши коротко історичний шлях від сивої давнини, який довів Срібну Землю до самостійности. Спинившись довше при важніших подіях визвольної акції, доповідач живо відтворив їх, підкреслюючи наприкінці те, що „самостійність тривала коротко, але завершила духову соборність України і залишилась символом свободи і повноти життя цієї найбільш покривдженої історією вітки українського народу". Полум'яну промову виголосив і д-р С. Росоха, який приїхав на це свято з Торонта. Австрія і Чехія — сказав він — піддались біз стрілу. Одинока Карпатська Україна відважилась на Березневий Чин і припечатала свою волю кров'ю борців. Він згадав бомбові замахи в Карпатській Україні в ніч з 14-го на 15-го березня ц. р. в 20-ті роковини проголошення незалежности, як доказ, що в народі живе дух спротиву проти загарбників і пам'ять про власну державність.

В мистецькій частині програми виступали дві рецитаторки — Геня Юрків і Рита Бжеська; велика духова оркестра „Дніпро" Осередку СУМА ім. „Київ"; квартет бандуристів (Китастий, Кучер, Потапенко, Цюра) і 20-членний дівочий ансамбль бандуристок Осередку СУМ ім Орлика (кер. П. Потапенко). Відкрив свято і керував програмою інж. Калинич. В Орган. Комітеті (Філія Карпат. Союзу) були: О. Рябець, пані інж. Матич, О. Палаташ, інж. Калинич, родина Кахній (три сини і мати), Михайло й Оля Ніновські. Академія була вдатна і треба жаліти, що заля була тільки наполовину заповнена. Присутні ентузіястично вітали обох дост. гостей, співтворців великих дат в новій історії Закарпаття.

ЗАКЛИК
УПРАВИ УСК-у ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

В неділю, 17-го травня б. р. Український Спортовий Клюб проведе кампанію продажу цеголок для придбання фондів на будову спортового майдану в Ню Йорку. У зв'язку із тим Управа УСК-у звертається із гарячим проханням до усіх наших громадян (нок), а передусім до мешканців Ню Йорку допомогти УСК-ові перевести успішно цю кампанію та через масове закуплення цеголок по одним долярові за штуку включитись в ряди будівничих такої потрібної для нашої молоді спортової площі.

За Управу УСК-у: **Володимир Кульба** — голова; **Ярослав Клим** — секретар.

$20.00 на харитативні цілі Злученого Українського Допомогового Комітету (ЗУАДК), замість квітів на могилу бл. п. НЕОНІЛІ З ЛОПАТИНСЬКИХ ТЕРЛЕЦЬКОЇ, склали мґр. Осип Стецура з родиною і Еміля Баранська.

Відділи УНСоюзу в Йонґставні, Огайо, приготовляються до відзначення 65-річчя УНСоюзу

За ініціятивою предсідника Відділу 230 УНСоюзу скликано перше засідання Відділів УНС міста Йонґставн, Кемпбелл та околиці. Попрошено на збори Відділи 119 та 218 в Кемпбелл і Відділи 140, 230, 348 та 274 в Йонґставн. Явились на засідання представники чотирьох Відділів 218, 230, 274 та 348.

Три відділи 218, 230 та 348 взяли на себе обов'язок відсвяткувати 65-ліття УНСоюзу. На першім засіданню вибрано Ювілейний Комітет в такому складі: голова Комітету — Михайло Мушинський, (предсідник 230 Відділу), секретар Стефан Бурий (секретар 218 Відділу), касир — п. Марія Стахура (секретарка 348 Відділу). Контрольна Комісія — Павло Лесиґанич (предсідник 218 Відділу), — пані Чарніґа (предсідничка 348 Відділу), пані Меланія Ворожбит (з 230 Відділу). Господарем Ювілею буде Петро Ліщак (секретар 230 Відділу).

На другім засіданню, яке відбулося 19 березня ц. р., усталено дату та місце ювілею, а саме 8-го листопада 1959 р. при 525 Рейен Евню в Йонґставн

Звертаємось до всіх українських організацій міста Йонґставн і околиці стриматись від усяких імпрез на цей день та просимо усі українські організації прибути на Ювілей 8-го листопада 1959 р., щоб той Ювілей вийшов гарний та вдалий, на який заслуговує наш УНСоюз.

Відділи УНСоюзу, які бажали б взяти участь в підготуванні цього свята, просимо зголоситись до голови Ювілейного Комітету п. Михайла Мушинського.

За Ювілейний Комітет:
М. Мушинський, голова;
С. Бурий, секретар;
Марія Стахура, касир.

Концерт Юрія Богачевського в Клівленді

Клівленд. — В суботу, 9 травня ц. р відбувся тут в Авдиторії Линколн Гайскулу, перший на терені Клівленду самостійний концерт многонадійного, молодого бас-баритона Юрія Богачевського. Дуже численно зібрана публіка оваційно приймала молодого артиста і захоплена його голосом й інтерпретацією виконуваних пісень, дякувала йому гарячими аплявзами та чотирьома кошами квітів. Юрій Богачевський співав арії з опер і пісні українських, італійських, німецьких та англійських композиторів в оригінальних мовах, виказуючи добру дикцію і добре опанування чужих мов. Найбільше подобалися пісні Шуберта та арія з опери „Дон Карльо" Верді, а в українській частині Лисенко і пісні Січинського, які молодий співак мусів щераз повторяти на настирливі домагання слухачів. Концерт Юрія Богачевського в Клівленді був спонзорований місцевим Відділом Т-ва Українських Інженерів і дуже дбайливо підготований. Наступний концерт Юрія Богачевського відбудеться в Нюарку, в неділю, 31 травня ц.р.

Палата прийняла законопроєкт про електрівню в Теннессі, проти якого Президент поставить вето

Вашингтон. — 7-го травня Палата Репрезентантів більшістю 245 до 170 голосів прийняла законопроєкт про розбудову державної електрівні в Теннессі, проти якого, якщо його не змінить Сенат, президент Айзенгавер напевно поставить „вето", бо республіканський уряд займає становище, що треба підтримати приватну ініціятиву, а не розбудовувати державні підприємства на взір соціялістичних країн. Згідно з цим законопроєктом ця електрівня зможе видати бонди вартости 750,000,000 долярів на поширення своєї продукції. Демократична більшість не слухала республіканських голосів, які остерігали, що Президент напевно не підпише цього законопроєкту в такому виді, як його прийняла Палата, і поставить проти нього „вето".

Конґресмен Анфюзо вніс законопроєкт про надання прав стейту Порто Ріко

Вашингтон. — Конгресмен-демократ із Бруклина Віктор Л. Анфюзо 7-го травня вніс законопроєкт про надання прав стейту ЗДА комонвелтові Порто Ріко і проголошення його 51-им стейтом ЗДА. Але порторіканський губернатор Луїс Мунов Марін негайно вилив холодну воду на цей проєкт, заявляючи, що „надання прав стейту Порторіко є зовсім нереальною справою", бо „велика більшість порторіканців не поділяють поглядів конгресмена Анфюза. Губернатор Мунов є автором теперішньої форми порторіканського уряду (так званого комонвелту) і очолює народно-демократичну партію на тому острові, яка має більшість в уряді. Губ. Мунов сказав: „Я є певний, що цей законопроєкт не має найменших виглядів на ухвалення". Конґресмен Анфюзо сказав, що Порто Ріко має важливе стратегічне значення для оборони ЗДА.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ ТА ДЕНЬ МАТЕРІ В БРУКЛИНІ

Бруклин, Н. Й. — Управа Українського Народного Дому при співучасті Організацій Бруклина влаштувала в неділю 10-го травня Спільне Свячене та День Матері. Крім принагідних промов та спільного прийняття відбулася і спільна програма, яка складалася з таких пунктів: сценка „Надзвичайний гість" — у виконанні СУМА; танки — у виконанні молоді під керівництвом п. Петріни; деклямації у виконанні молоді та „В День Матері" — сценка М. Мельника — у виконанні учнів школи українознавства при парохії св. Духа.

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ

В старечому захисті в Дорнштаді в Німеччині перебуває довголітній кооперативний діяч в Києві, на Волині й в Галичині Юрій Говорун.

Не дивлячись на свій дуже поважний вік, він ще й тепер виконує різні громадські обов'язки, які йому зовсім не під силу. Мав кілька випадків із серцем. В останньому листі з 14-го квітня пише так: „Докучає мені серці. Що трохи відійду, то приходять громадські обов'язки. Трохи напружуся, трохи похвилююся й знову притисне серце. Особливо тяжко мені з обов'язками, пов'язаними з похоронами. При всяких похоронах українців, що не є рідними, приходиться мені роздобувати в Ульмі або в Авґсбурґу священика та мати інші похоронні обов'язки. У нас людей грамотних бракує. Годі мені не відвідати тяжко хворих в шпиталі в Ульмі.

Це все для мойого серця не тільки утяжливе, а й не посильне. Я не можу навіть довго писати, бо рука напружується. От так то старий дідуган коротає свій вік".

Тут в ЗДА і Канаді є чимало людей, які знають цю ідейну людину. Варта йому прийти з поміччю. Пару долярів для нас не є великим тягарем, а для старого й забутого кооператора буде не лише поміччю, а й радістю, що його не забувають українські кооператори.

Адреса його така:

Jurij HOWORUN
Altenheim, B 7
(14a) Dornstadt
b./Ulm
Germany

УМІ в Ню Йорку влаштував композиторський вечір дітей

Ню Йорк. — В п'ятницю 8-го травня в залі Літ.-Мист. Клюбу відбувся влаштований Українським Музичним Інститутом перший збірний виступ учнів кляси композиції проф. Ігоря Соневицького, в якому виступали Юліянна Осінчук, Володимира Сенів і Маріянна Шумилович. Вечір відкрив директор УМІ Роман Савицький, який сказав, що досі ним очолювана школа показувала громадянству виконавців, а тепер виступлять творці — 13-річна Маріянна Шумилович, 12-річ. Володимира Сенів і наймолодша — 6-річна Юліянна Осінчук із власними композиціями. Вони вчаться гри на фортепіяні в проф. Романа Савицького а композиції в проф. Ігоря Соневицького. Юліянна Осінчук прибула на виступ із своїм ведмедиком, яким бавилася, коли не грала. Діти виконали по кілька своїх власних творів, які численна (молодша і старша) публіка щиро вітала. Під час однієї композиції М. Шумилович до своїх власних слів, співала її 4-річна сестричка, яка не виявляла найменшої треми, бавлячися своєю суконкою, а Володимира Сенів одну свою композицію грала разом із своєю молодшою сестричкою, яка грає на скрипці.

Демократи відзначили 75-ті народини експрезидента Трумана

Ню Йорк. — 8-го травня демократи по цілій країні відзначили врочисто 75-ті народини колишнього президента Гаррі С. Трумана, влаштувавши 66 прийнять в його пошану в різних містах ЗДА та зорганізувавши програму на телевізії, яку передавали до 16-ох міст. На прийнятті в Ню Йорку промовляла вдова по Ф. Д. Рузвелті, яка згадувала про день 12-го квітня 1945 року, коли Труман перебрав уряд президента ЗДА після смерти Рузвелта, і говорила, як Труман на новому становищі ріс із кожним днем і так став великим у всьому світі. В цій програмі передавали і промову колишнього державного секретаря Діна Ачесона зі шпиталю Волтера Ріда у Вашингтоні, який твердив, що „історія зарахує Трумана до великих людей". Сенатор-демократ Линдон Б. Джансон сказав у промові в Бостоні, що сьогодні „людство нікому з живих людей не має тільки завдячувати що Труманові". Голова Демократичного Крайового Комітету Пол. М. Ботлер сказав у Вашингтоні, що хто це не буде переможцем із демократів у президентських виборах в 1960 році, то він повинен вивчати успіхи Трумана. Труман був на прийнятті в Ню Йорку в товаристві своєї дружини Бессі і зятя Кліфтона Денісля.

Голова „Дженерал Електрік" вимагає приборкати інфляцію

Вашингтон. — Голова корпорації „Дженерал Електрік" Ралф Дж. Кордінер зізнавав в Сенатській протитрестовій Підкомісії і домагався припинити балачки про шкідливість інфляції і почати акцію в тому напрямі, щоб підломити коріння інфляції. Кордінер казав, що, на його думку, сам федеральний уряд є „найбільшим джерелом інфляційних тенденцій в ЗДА". Він запропонував такі засоби для приборкання інфляції. 1. Поправити закон про затруднення тим способом, що до нього ще включити пункт про те, що уряд має дбати про стабільність доляра — бо це має бути головною ціллю державної політики. 2. За всяку ціну збалянсувати державні прибутки з видатками, бо всякий дефіцит державної скарбниці спричиняє знецінення доляра. 3. Змінити теперішню податкову систему, щоб дозволити людям більше щадити, та зменшити податки від корпорацій і надмірних прибутків. 4. Недопускати до творення трестів і монополів, бо вільна конкуренція — це найкращий засіб до втримування низьких цін на товари.

Міні домагається збільшення мінімальної платні до $ 1.25

Вашингтон. — Голова Американ. Федерації Праці Дж. Міні зізнавав в Сенатській Комісії Праці і домагався, щоб Конґрес збільшив мінімальну платню за одну годину праці з одного доляра до $1.25, і щоб цю заробітню платню поширити на дальших 7,500,000 робітників, які тепер терплять злидні. Міні твердив, що збільшення мінімальної заробітної платні дасть новий поштовх економіці і скріпить систему вільних підприємств. Міні був першим свідком в переслуханні у зв'язку з законопроєктом сенаторів Джана Ф. Кеннеді і Вейна Морса про збільшення заробітньої платні та поширення цієї мінімальної платні на нові категорії робітників. Сенатор Кеннеді сказав, що найбагатша країна в світі не повинна дозволити на те, щоб частина її громадян жила в злиднях. Міні заявив, що Конґрес повинен набрати відваги і зменшити убозтво мільйонів американських громадян.

Колишній комуніст зізнає в Конґресі про те, як комуністи обдурювали негрів

Шикаґо. — Представник спілки М'ясні Робітники і Різники колишній комуніст дж. Р. Гекні зізнавав в комісії для досліду протиамериканської діяльности Палати Репрезентантів і виявив, як комуністичні провідники обдурювали американських негрів, обіцюючи їм, що Комуністична партія бореться за їхні права. Комуністи використовували становище американських негрів на те, щоб розбудовувати Комуністичну партію, одночасно комуністи в Москві нищили тих американських комуністичних провідників, які не служили сліпо партії. Підкомісія є на виїздній сесії в Шикаґо. Гекні заявив, що комуністичні впливи в робітничій спілці, до якої він належить, були великі, і такими залишилися донині. Він давав приклади на те, як діють комуністи в цій робітничій організації.

---

†

З невимовним смутком повідомляємо, що НАША МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА, ТЕЩА,

Неоніля з Лопатинських ТЕРЛЕЦЬКА

вдова по адвокаті д-рові Михайлові Терлецькому, упокоїлася в Бозі 9-го травня 1959 р., на 69-му році життя в Ню Йорку.

ПАНАХИДА — в ПОНЕДІЛОК, 11-го ТРАВНЯ 1959 р., в год. 8:15 веч., в каплиці похоронного заведення Петра Яреми при 7-ій вул в Ню Йорку.

ПОХОРОН відійде з пох.-заведення П. Яреми у ВІВТОРОК, 12-го ТРАВНЯ 1959 р., в год. 9:30 ранку до греко-кат. церкви св. Юра при 7-ій вул., звідкіля, після відправлення Богослужби, від'їде на цвинтар „Голі Кросс" в Арлінґтоні, Н. Дж.

Горем прибиті:
ТЕТЯНА і ХРИСТИНА — доньки
ЮРІЙ — брат з дружиною АННОЮ
д-р Ярослав ВОЄВІДКА
і д-р Омелян АНТОНОВИЧ — зяті
МОТРЯ і ІГОР — внуки

---

†

Ділимося сумною вісткою з Приятелями, Знайомими та Односельчанами села Волчківців, повіт Снятин, що дня 31-го березня 1959 року, після важкої недуги, спочила в Бозі, на чужині, за Уралом, на Сибірі, НАША НАЙДОРОЖЧА МАТИ, БАБКА і ПРАБАБКА,

бл. п. МАРІЯ ЗЕЛЕНКО з роду Равлюк

проживши 85 років.

Заупокійна СЛУЖБА БОЖА і ПАРАСТАС будуть відправлені в ПОНЕДІЛОК, 18-го ТРАВНЯ 1959 р., в год. 9:00 рано, в церкві св. Юрія в Едмонтоні.

Горем прибиті:
ВАСИЛЬ і КАЛИНА ЗЕЛЕНКО — син і невістка в Едмонтоні
ОЛЕНА і АНДРІЙ ЛЕГКУН — донька і зять на Сибірі
ОЛЕНА і МИРОН СТАДНАК — внука з чоловіком в Едмонтоні
ОЛЕСЬ — правнук

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього дня 7-го квітня 1959 року відійшла від нас у Вічність, а 10-го квітня ц. р. була похована на міському цвинтарі в м. Willimantic, Conn., МОЯ НЕЗАБУТНЯ і НАЙДОРОЖЧА ДРУЖИНА,

бл. п. Надія НАУМЕНКО

В невимовному горі й смутку одержав я з приводу невіджалуваної втрати від своїх Друзів і Знайомих безліч щирого співчуття і зворушливої сердечности.

Не маючи змоги кожному з Них відповісти, роблю це цією дорогою.

У глибокій пошані складаю свою подяку Високопреподобному о. С. Білякові і його Високодостойній Дружині, що знайшли для мене слова потіхи і розради в мойому великому горі. Не менше дякую і Тим, що вислали нам своє співчуття та разом ділили наш біль, а саме: О. Бриньовській, інж. І. Мельникові, ред. С. Панасє, інж. Николаєнкові, родині В. Іващенка, родині Данилюк, інж. Ф. Савчук, д-рові І. Очеретькові з синами, Ю. Салінсу, інж. В. Базилевському з родиною, д-рові В. Процикові, родині Ф. Мовчан.

Ще раз дякую о. Мітрату Ф. Борецькому за відслужения Заупокійної Літургії і Похоронних Відправ та виголошення змістовного прощального слова перед останньою дорогою Покійної. Дякую і Всечесному о. А. Назаревичу за висловлення нам свого співчуття і разом переживали моє горе.

Дякую також усім Тим, що відвідали Покійну в час її важкої недуги, за участь в Панахидах і Похоронах, за квіти на Дорогу Домовину, та за проводи її на місце вічного спочинку.

В горі і болючому смутку

ІВАН НАУМЕНКО

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Клюб Поступовий", Відд. 70, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в середу, 13-го травня 1959 р., в год. 7-ій веч., в УНДомі — 90-96 Fleet Street. Просимо прибути на Збори та набути квитки на 65-літній Ювілей УНСоюзу. — П. Костик, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Українська Січ", Відд. 170, повідомляє, що Збори відбудуться у п'ятницю, 15-го травня 1959 р., в год. 6ій веч., в УНДомі, при 96 Fleet St. Обов'язком кожного члена прийти на Збори, вирівняти свої вкладки. Хто з членів родини ще не є членом УНСоюзу, просимо вписатися в члени. — П. Мелень, предс.; В. Плетчонь, кас.; І. Грабар, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

†

Посмертні Згадки

Семен ФЕЦЬКО — довголітній член УНСоюзу, останньо 287 Відділу „Сини України" в Джерзі Сіті, помер в дні 29 квітня 1959 р., на 87-му році життя. Покійний походив із села Реґетова, пов. Горлиці, Західня Україна. До УНСоюзу вступив уже в 1897 році. Полишив у смутку свого сина о. Семена Фецько в Плезант Сіті, Огайо. Покійного поховано в Йонкерсі, з церкви св. Михаїла. — Вічна Йому Пам'ять!

Т. Литвинюк, секр.

Василь БРИТАН — довголітній член Б-ва св. Йосафата, 217 Відділу УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., помер дня 14 квітня 1959 р., проживши 65 років. Покійний походив із села Настащин, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Тетяну, доньку Ольгу Попович, зятя Василя Попович, 2 внуків, брата Йосифа в Ню Йорку. Покійний належав до Б-ва св. Йосафата, Укр. Американського Клюбу, Піонерського Клюбу, де був предсідником впродовж довшого часу, належав до парохіяльного хору через 40 років та зорганізував молодечий хор в 1936 році. Був головою Читальні „Просвіти". Належав також до парохії св. Йосафата, де був заступником предсідника. Покійний допомагав Братствам, Товариствам та всім Організаціям до послідньої хвилини Його життя. Похорон відбувся з церкви св. Йосафата, а по відправі відпроваджено Його, при участи Родини, і Членів Б-ва, на цвинтар Holy Sepulchre Cemetery. — В. Й. П.!

В. Колданський

ТАРЗАН, ч. 4255. Мовчазний терор.

ACCORDING TO PLAN, TARZAN AND SEVERAL VOLUNTEERS ATTEMPTED TO SNEAK BEHIND THE BAND'S LINES, BUT A SENTRY BLOCKED THEIR PATH!
THE APE-MAN HALTED HIS MEN; THEN, WITH KNIFE DRAWN, CRAWLED TOWARD THE ENEMY.
NOW, UNCOILING POWERFUL LEGS, HE LEAPED. THE GUARD TURNED, BUT TERROR FROZE THE SCREAM IN HIS THROAT!

Згідно з пляном Тарзан і кілька добровольців спробували прослизнутися за лінії банд, але вартовий заступив їм стежку!

Мавполюд затримав своїх людей, а тоді, витягнувши ніж, поплазував до ворога.

А тоді, підтягнувши сильні ноги, скочив. Вартовий обернувся, але жах заморозив йому крик в гортані!